

Οι ανακαλύψεις

ΟΜΑΔΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Αστέριος Νίκος, Φιλολόγος

ΣΧΟΛΕΙΟ

Γυμνάσιο Ν.Καλλικράτειας Χαλκιδικής

Ν.Καλλικράτεια Χαλκιδικής, 15/04/2014

1. Συνοπτική περιγραφή της ανοιχτής εκπαιδευτικής πρακτικής

Οι μαθητές δουλεύοντας σε ομάδες με τη χρήση υπολογιστών και του διαδικτύου πληροφορούνται για τις ανακαλύψεις νέων χωρών κατά τα μέσα του 15ου αι και για τις συνέπειές τους στον υπόλοιπο κόσμο. Θα κατανοήσουν ότι χρειάστηκαν μέσα για να επιτευχθούν όπως: πυξίδα, караβέλα, πορτολάνος κ.ά. κι ότι χωρίς την εξέλιξη της τεχνολογίας δε θα μπορούσαν να γίνουν αυτές. Θα γνωρίσουν τις συνέπειες που επέφεραν στον τότε κόσμο κι ότι αυτές έχουν αντίκτυπο ακόμα και σήμερα.

Καλούνται να περιηγηθούν σε διάφορα δικτυακά περιβάλλοντα και να δημιουργήσουν δικά τους κείμενα, αναζητώντας και αξιολογώντας τις πληροφορίες. Αυτά θα τα παρουσιάσουν στους συμμαθητές τους και θα γίνει σύγκριση με κάποιες κοινές ερωτήσεις. Στο τέλος θα παρουσιαστούν σε βιντεοπροβολέα, ώστε να ακολουθήσει διάλογος.

2. Σχεδιασμός της ανοιχτής εκπαιδευτικής πρακτικής

2.1 Στοιχεία σχεδιασμού

Η επιλογή της διδασκαλίας της συγκεκριμένης ενότητας για το σχεδιασμό και την εφαρμογή διδακτικού σεναρίου έγινε από το διδάσκοντα με βάση το σκεπτικό που εκτίθεται συνέχεια. Ανακαλύψεις γίνονται από την αρχή της Ιστορίας της ανθρωπότητας και θα εξακολουθούν να γίνονται. Ανακαλύψεις όμως νέων χωρών που έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην Ιστορία του Ανθρώπου ήταν αυτές του 15ου αιώνα. Ακόμα και σήμερα η ανθρωπότητα δέχεται τις συνέπειες εκείνων των ανακαλύψεων. Οι χώρες εκείνες διαδραμάτισαν και διαδραματίζουν σπουδαίο ρόλο, ιδίως λόγω των πλουτοπαραγωγικών πηγών τους.

2.2 Διδακτικοί στόχοι

- Να γνωρίσουν οι μαθητές το φαινόμενο των ανακαλύψεων των νέων χωρών.
- Να γνωρίσουν τις προϋποθέσεις και τα μέσα που χρειάστηκαν για να γίνουν.

- Να προσδιορίσουν και να εκτιμήσουν τις άμεσες και απώτερες συνέπειες που είχαν για την παγκόσμια ιστορία.
- Να εντάξουν το ιστορικό γεγονός σε ιστορικές περιόδους
- Να συνδέσουν το χώρο με το χρόνο με την εξέλιξή τους.
- Να συνδέσουν τα ιστορικά γεγονότα με την ιστορική πραγματικότητα.

3. Εφαρμογής της ανοιχτής εκπαιδευτικής πρακτικής

3.1 Περιβάλλον – πλαίσιο

Το σενάριο έλαβε χώρα στο εργαστήριο Πληροφορικής, όπου οι μαθητές έκαναν χρήση απλές γνώσεις Word για αντιγραφή και επικόλληση κειμένων και εικόνων. Εξοικειώθηκαν με τις μηχανές αναζήτησης του διαδικτύου. Επίσης παρουσίασαν τις εργασίες τους με το Power Point.

Τεχνολογικά εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν: Φυλλομετρητής, Διαδίκτυο, επεξεργαστής κειμένου, πρόγραμμα παρουσίασης, βιντεοπροβολέας.

3.2 Τάξη

Επιλέξτε από την παρακάτω λίστα την τάξη στην οποία εφαρμόστηκε η ανοιχτή εκπαιδευτική πρακτική. Αν η δραστηριότητα είναι συνεργατική μπορείτε να επιλέξετε παραπάνω από μία τάξεις.

☐ Νηπιαγωγείο	☐ Α' γυμνασίου
☐ Α' δημοτικού	☒ Β' γυμνασίου
☐ Β' δημοτικού	☐ Γ' γυμνασίου
☐ Γ' δημοτικού	☐ Α' λυκείου
☐ Δ' δημοτικού	☐ Β' λυκείου
☐ Ε' δημοτικού	☐ Γ' λυκείου
☐ ΣΤ' δημοτικού	

3.3 Διάρκεια εφαρμογής

Επιλέξτε από την παρακάτω λίστα τη διάρκεια εφαρμογής της ανοιχτής εκπαιδευτικής πρακτικής.

Ωριαία διδασκαλία

Διδακτική ενότητα

Άλλη: Προσδιορίστε την διάρκεια: .

3.4 Αναλυτική περιγραφή της εφαρμογής της ανοιχτής εκπαιδευτικής πρακτικής

Α΄ Φάση (2 ώρες στο εργαστήριο)

Σαν πρώτο βήμα οι μαθητές δημιουργούν από μόνοι τους 4 ομάδες (από 6 η καθεμιά) και τοποθετούνται στους υπολογιστές. Κατόπιν λαμβάνουν φωτοτυπημένα και ανοίγουν τα φύλλα εργασίας του διδάσκοντα, τα οποία βρίσκονται στους υπολογιστές τους, στην επιφάνεια εργασίας. Στα φύλλα εργασίας ζητείται από όλες τις ομάδες να δημιουργήσουν κείμενο Word στο οποίο αναγράφονται οι απαντήσεις, δημιουργώντας έτσι πολυτροπικά κείμενα. Ακόμα, ζητείται να παρουσιάσουν σε Power Point την εργασία τους στους συμμαθητές τους. Όλοι έχουν κοινή ερώτηση την 4η, ώστε να συζητηθεί και να ακουστούν οι απόψεις τους για τις συνέπειες που έχουν επιφέρει οι συγκεκριμένες ανακαλύψεις νέων χωρών.

Οι ομάδες θα διερευνήσουν ερωτήσεις, οι οποίες αφορούν στους εξερευνητές, στις χρονολογίες, στις προϋποθέσεις, στα μέσα και στις συνέπειες των ανακαλύψεων. Όλες οι ομάδες θα κάνουν χρήση του διαδικτύου. Πιο συγκεκριμένα, θα αναλυθούν εικόνες, πηγές, σχεδιαγράμματα, χάρτες και περιβάλλοντα στο διαδίκτυο, των οποίων οι διευθύνσεις υποδεικνύονται από το διδάσκοντα στα φύλλα εργασίας. Την ώρα της αναζήτησης μεταφέρουν τις απαντήσεις τους μαζί με τις εικόνες, τα διαγράμματα, τους χάρτες και κάποιες πηγές σε αρχείο Word που έχουν δημιουργήσει, δημιουργώντας έτσι

δικό τους πολυτροπικό κείμενο. Κατόπιν δημιουργούν αρχείο παρουσίασης Power Point με τα πιο βασικά σημεία που θέλουν να παρουσιάσουν στους συμμαθητές τους και στο διδάσκοντα.

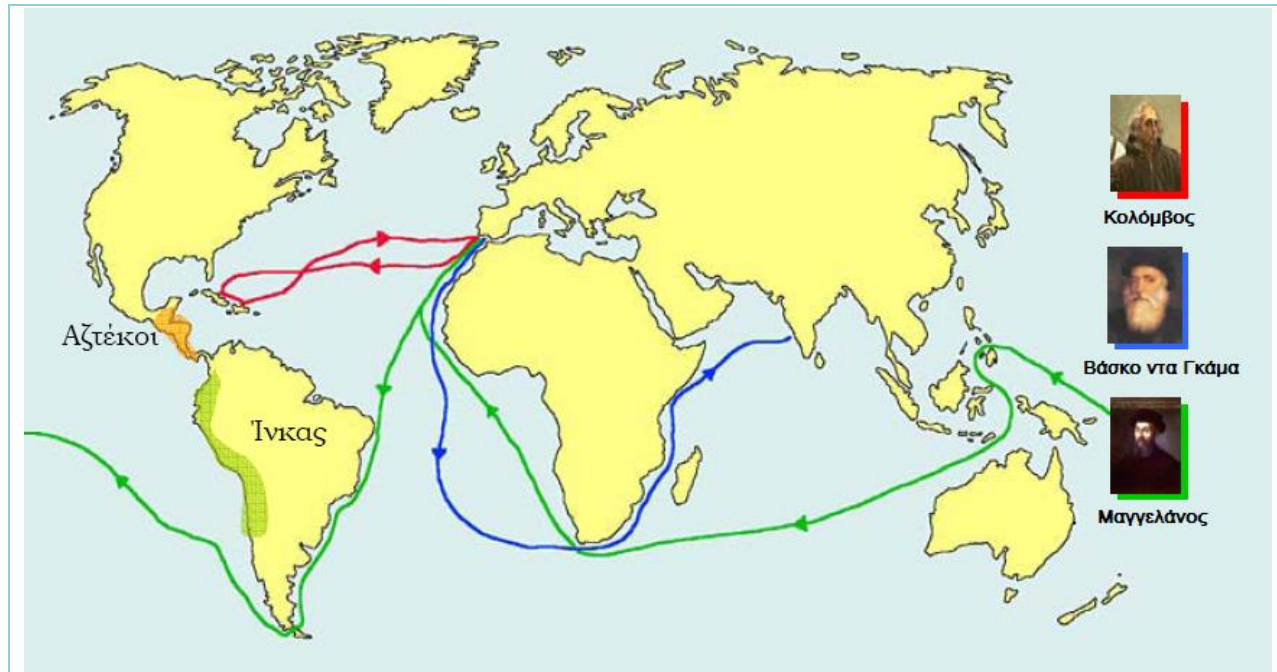
Ο διδάσκων παρεμβαίνει και βοηθά τους μαθητές όπου χρειάζεται, όταν δε γνωρίζουν τις μηχανές αναζήτησης την αντιγραφή και επικόλληση, τη δημιουργία παρουσιάσεων και τη δημιουργία ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Β' φάση (1 ώρα στο εργαστήριο)

Με τη βοήθεια ενός βιντεοπροβολέα, δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές και στο διδάσκοντα να έχουν άμεση πρόσβαση στις εργασίες που παρήχθησαν και να συνεργαστούν για να διατυπώσουν σχόλια, παρατηρήσεις, αλλά και να κάνουν διορθώσεις, όπου αυτό χρειαστεί. Αν υπάρξουν αστοχίες στα συμπεράσματα θα πρέπει να διορθωθούν από τους ίδιους τους μαθητές, με τη διακριτική υποστήριξη του διδάσκοντα. Στο τέλος έρχεται η σύνθεση των συμπερασμάτων όλων των ομάδων, στην 4η ερώτηση, η οποία αφορά στις συνέπειες των ανακαλύψεων. Οι μαθητές έχουν προηγουμένως επεξεργαστεί και αναλύσει κείμενα, εικόνες, διαγράμματα, χάρτες, για να επισημάνουν τις συνέπειες.

Τέλος αφού συνθέσουν σε μια ενιαία εργασία τα αποτελέσματα της έρευνάς τους, οι μαθητές δημιουργούν ένα power point στο οποίο παρουσιάζουν:

- τους εξερευνητές, την καταγωγή τους και τις χώρες που ανακάλυψαν
- τους λόγους και τις προϋποθέσεις των ανακαλύψεων
- τα μέσα των ανακαλύψεων
- τις συνέπειες των ανακαλύψεων

Εικόνα 1 - Οι ανακαλύψεις νέων χωρών

3.5 Ρόλος του διδάσκοντα

Επιλέξτε από την παρακάτω λίστα τον ρόλο του διδάσκοντα. Υπάρχει η δυνατότητα πολλαπλών επιλογών.

☐ Διδακτικός	☐ Προπονητικός
☒ Ενθαρρυντικός	☒ Διαχειριστικός
☒ Υποστηρικτικός	☐ Μέντωρ
☐ Συμβουλευτικός	☐ Υποκινητικός
☒ Διευκολυντικός	☒ Κριτικός
☒ Συντονιστικός	☐ Επιμελητής περιεχομένου (curator)
☐ Ηγετικός	☒ Τεχνική υποστήριξη
☒ Διαμεσολαβητικός	☐ Άλλος ρόλος: ____
☒ Εποπτικός	

4. Πηγές Ψηφιακού Εκπαιδευτικού Περιεχομένου που αξιοποιήθηκαν

Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού (Ψηφιακές Συλλογές):
<http://collections.culture.gr/ItemPage.aspx?ObjectID=4442&LocationID=18&MainKindID=1&KindID=3&periodstring=4>

Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών), Μεσαιωνική και Νεότερη Ιστορία, Από την ίδρυση της Κωνσταντινούπολης (330μ.Χ.) ως τις αρχές του 18ου αι., Β΄ Γυμνασίου Κεφ.9, Δ. Οι «ανακαλύψεις» σελ. 160,161
http://reader.ekt.gr/bookReader/show/index.php?lib=EDULLL&item=262&bitstream=262_01#page/160/mode/1up

Βιβλίο Ιστορίας Β΄ Γυμνασίου:

<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-B107/371/2486,9532/>

5. Στοιχεία τεκμηρίωσης και επέκτασης της ανοιχτής εκπαιδευτικής πρακτικής

5.1 Αποτελέσματα - Αντίκτυπος

Η ενότητα αυτή των ανακαλύψεων θεωρήθηκε ελκυστική για εφαρμογή των Τ.Π.Ε., επειδή με τη χρήση τους οι μαθητές μπορούν να εντοπίσουν και να ανακαλύψουν τη γνώση, αλλά και να δημιουργήσουν δικά τους πολυτροπικά και πολυμεσικά κείμενα και να τα παρουσιάσουν σ' όλες τις ομάδες. Έτσι στο τέλος είχαν όλοι τους ένα πολυτροπικό και πολυμεσικό κείμενο το οποίο θα εμπλούτιζε τις γνώσεις τους σε σχέση με το βιβλίο τους.

Οι μαθητές εξοικειώθηκαν με την πλοήγηση στο διαδίκτυο και το αξιοποίησαν για τη γνώση τους ερευνητικά. Το συγκεκριμένο μάθημα προσφέρει χάρτες, διαγράμματα, εικόνες, βίντεο και έτσι οι μαθητές βρήκαν μεγαλύτερο ενδιαφέρον. Αυτό φάνηκε όταν οι μαθητές κατά τα διαλείμματα και όχι μόνο το συζητούσαν με τους άλλους συμμαθητές τους. Επίσης εξέφρασαν σε μένα την άποψή τους, σε ερώτησή μου, ότι επιθυμούν και

άλλα τέτοια μαθήματα. Γενικά συζητιόταν και από τους συναδέλφους μια τέτοια μέθοδος με τα θετικά της και τα μειονεκτήματά της.

Η εφαρμογή του σεναρίου κινητοποίησε τους μαθητές, που επέδειξαν μεγαλύτερη προσοχή και ενδιαφέρον για τις ανακαλύψεις των νέων χωρών κατά το 15^ο αι. Συμμετείχαν ενεργά στη μαθησιακή διαδικασία κι επέδειξαν ευρηματικότητα και δημιουργικότητα τόσο στην αναζήτηση, οργάνωση και παρουσίαση του υλικού, όσο και στην επίλυση προβλημάτων.

Η αξία του διδακτικού σεναρίου στην προκείμενη περίπτωση κρίνεται κυρίως στο γεγονός ότι:

- Προσομοιώνει αυθεντικές περιστάσεις επικοινωνίας
- Υποστηρίζει την ομαδοσυνεργατική μάθηση
- Δημιουργεί κατάλληλες συνθήκες για την προσέγγιση των αιτιών και των συνεπειών που αυτές επιφέρουν σε αντίστοιχες περιστάσεις.

5.2 Σχέση με άλλες ανοιχτές εκπαιδευτικές πρακτικές

5.3 Αξιοποίηση, Γενίκευση, Επεκτασιμότητα

Τέλος, θεωρώ ότι τέτοια διδακτική προσέγγιση της Ιστορίας, έχει ενδιαφέρον για τον εκπαιδευτικό, γιατί εκλαμβάνουν το διδάσκοντα όχι ως απλό διεκπεραιωτή του αναλυτικού προγράμματος αλλά ως ουσιαστικό παράγοντα ανάπτυξής του, ως άτομο υπεύθυνο, που αναπτύσσει πρωτοβουλίες, που προχωρεί με ευελιξία στις διδακτικές του επιλογές, λαμβάνοντας υπόψη του τις ειδικές συνθήκες που αντιμετωπίζει στην τάξη του.

6. Πρόσθετο υλικό που αξιοποιήθηκε

Αναφέρετε τυχόν πρόσθετο υλικό που αξιοποιήθηκε.

- Βιβλία
- Σημειώσεις

- Χάρτες
- Websites
- Λογισμικό

National Geographic (περιοδικό):

http://ngm.nationalgeographic.com/ngm/data/2001/07/01/sights_n_sounds/media.2.2.html

Ιστοσελίδα της Φιλολόγου κ. Γιακουμάτου Τερέζας (Οι ανακαλύψεις)

<http://users.sch.gr/tgiakoum/history2007/Vlanakalypseis.html>

Blog των γυναικών των αποφοίτων σχολών πλοιάρχων:

<http://kapetanisses.blogspot.gr/2012/06/la-bela.html>

ΒΙΚΙΠΑΙΔΕΙΑ : Πορτολάνος

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9B%CE%B9%CE%BC%CE%B5%CE%BD%CE%BF%CE%B4%CE%B5%CE%AF%CE%BA%CF%84%CE%B7%CF%82>

Blog Μαθητογνωσία (Γκιργκένης Σταύρος): <http://diavatagirgenis.blogspot.gr/2013/02/110-112.html>

Βικιπαίδεια (αστρολάβος):

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CF%83%CF%84%CF%81%CE%BF%CE%BB%CE%AC%CE%B2%CE%BF%CF%82>

Blog ψηφιακά μαθήματα (Γιώργος Νικολάου): http://lappeio.blogspot.gr/2011/03/blog-post_21.html